

SÖZLESMELER (Ders 9)

Emtia Satış Yasası

Emtia'nın tanımı:

- **Emtia** davalanabilecek talepler ve para dışında her çeşit taşınır malı anlatır ve stokları ve sermaye paylarını, yetişmekte olan ürünleri, ot, ve arazi üzerinde bulunan ve arazinin bir kısmını oluşturan ve satıştan önce veya satış sözleşmesi uyarınca bulunduğu yerden koparılması veya bulunduğu yerden ayırmak için anlaşmaya varılan şeyleri de içerir.
- **Satıcı veya satan** emtia satan veya satmak için anlaşmaya varan kişiyi anlatır.
- **Satın alıcı veya alıcı veya satın alan** emtia satın alan veya satın almak için anlaşmaya varan kişiyi anlatır.
- **Teslim** tasarrufun bir kişiden başka bir kişiye gönüllü olarak devrini veya naklini anlatır.

Emtia Satışı:

- Bir emtia satış sözleşmesi, satıcının bir bedel karşılığında emtianın mülkiyetini satın alıcıya devrettiği veya devretmeyi kabul ettiği bir sözleşmedir. Bir müşterek malik ile diğer müşterek malik arasında bir satış sözleşmesi yapılabilir.
- Satış sözleşmesi kesin veya koşullu olabilir.
- Bir satış sözleşmesi uyarınca emtianın mülkiyeti satıcıdan satın alıcıya devredildiğinde, sözleşme, satış olarak adlandırılır, ancak eşyanın mülkiyetinin devri ilerideki bir tarihte yer alacaksa veya daha sonra yerine getirilmesi öngörülen bir koşula bağlı olarak gerçekleşecekse, sözleşme, satmak için anlaşma olarak adlandırılır.
- Bir satmak için anlaşma, süre sona erdiğinde veya emtianın mülkiyetinin devri için öngörülen koşulların yerine getirilmesi üzerine bir satış olur.

Satış sözleşmesinin nasıl yapıldığı:

- Bir satış sözleşmesi, bir bedel karşılığında emtia satın alma veya satma teklifinde bulunulması ve bu teklifin kabul edilmesi ile yapılır. Sözleşme, emtianın derhal teslimini veya bedelin derhal ödenmesini veya her ikisini, veya emtia tesliminin veya ödemenin taksitlerle yapılmasını, veya teslim veya ödemenin veya her ikisinin ertelenmesini öngörebilir.
- Yürürlükteki başka herhangi bir Yasa kurallarına bağlı kalınması koşuluyla, bir satış sözleşmesi yazılı veya sözlü olarak, veya kısmen yazılı ve kısmen sözlü olarak yapılabilir veya tarafların davranışından zımnen istihraç edilebilir.

- Bir satış sözleşmesinin konusunu oluşturan emtia, varolan ve satıcının sahip olduğu veya tasarrufunda bulundurduğu emtia olabileceği gibi ileride varolacak emtia da olabilir.
- Belirlenmiş emtianın satışı için bir sözleşme bulunduğunda, emtia sözleşmenin yapıldığı zaman satıcının bilgisi haricinde bozularak mahvolmuş ise veya sözleşmede yapılan tariflerine uymayacak derecede zarara veya hasara uğramışsa, sözleşme geçersiz olur.
- Belirlenmiş emtiayı satmak için bir anlaşma bulunduğunda, ve anlaşma yapıldıktan sonra emtia satıcının veya satın alıcının herhangi bir kusuru olmaksızın riziko satın alana intikal etmeden bozularak mahvolursa veya sözleşmedeki tariflerine uymayacak derecede zarara veya hasara uğrarsa, bunun sonucu olarak anlaşma uygulanmaz.
- Bir satış sözleşmesinde bedel sözleşme ile saptanabilir, veya sözleşmede nasıl saptanacağı kabul edilerek anlaşmaya varıldığı şekilde saptanmak üzere bırakılabilir, veya taraflar arasındaki muamelelerin seyri sırasında kararlaştırılabilir.
- Bedelin yukarıdaki kurallar uyarınca saptanmadığı hallerde, satın alıcının satıcıya makul bir bedel ödemesi gerekir. Makul bir bedelin ne olduğu her meselenin kendi hal ve koşullarına dayanarak saptanacak olgusal bir husustur.
- Bedelin üçüncü bir tarafın yapacağı kıymet takdiri ile saptanması kaydıyla yapılan bir emtia satmak için anlaşma bulunduğunda, ve bu üçüncü taraf bu kıymet takdirini yapamazsa veya yapmazsa, bunun sonucu olarak anlaşma uygulanmaz.
- Ancak emtia veya herhangi bir kısmı, satın alıcıya teslim edilmişse ve emtia satın alıcı tarafından sahiplenilmişse (appropriated), satın alıcının emtia için makul bir bedel ödemesi gerekir.
- Satıcının veya satın alıcının kusuru nedeniyle üçüncü taraf kıymet takdirini yapmaktan engellenirse, kusursuz taraf kusurlu taraf aleyhine bir zarar ziyan davası açabilir.

Sözleşmelerin Şartları:

- Sözleşme hükümleri farklı bir niyet göstermedikçe, sözleşmede ödeme zamanına ilişkin koşulan şartlar, bir satış sözleşmesinde esas oluşturur sayılmazlar. Zamanla ilgili olarak koşulan başka herhangi bir şartın sözleşmede esas oluşturup oluşturmadığı sözleşme hükümlerine dayanarak kararlaştırılır.
- Koşulan bir şart sözleşmenin esas amacı için elzem olduğunda bir koşul (condition) olur, ve ihlali sözleşmenin reddedilmiş muamelesine tabi tutulması hakkı verir.
- Koşulan bir şart sözleşmenin esas amacına fer'i bir şart olduğunda bir taahhüt (warranty) olur, ve ihlâlî zarar ziyan için talepte bulunma hakkı verir, ancak emtiayı teslim almayı reddetme ve sözleşmeyi reddedilmiş muamelesine tabi tutma hakkı vermez.

- Bir satış sözleşmesinde koşulan bir şartın bir koşul (condition) veya bir taahhüt (warranty) olup olmadığı, her meselede, sözleşmenin yorumuna bağlı olur. Bir şart sözleşmede taahhüt (warranty) olarak gösterilmekle veya nitelenmekle beraber, bir koşul (condition) olabilir.
- Bir satış sözleşmesi, satıcı tarafından yerine getirilmesi öngörülen bir koşula (condition) bağlı olduğunda, satın alıcı bu koşulu göz ardı ederek ondan feragat edebilir, veya koşulun ihlâlini, sözleşmeyi reddedilmiş muamelesine tabi tutma sebebi olarak değil de, bir taahhüdün (warranty) ihlali olarak muameleye tabi tutma sebebi olarak işlemde bulunma tercihini yapabilir.

Taraflar arasında var olduğu kabul edilen zımni anlaşmalar:

- Bir satış sözleşmesinde, sözleşmenin ahval ve koşulları farklı bir niyet gösterecek mealde olmadıkça, şunlar vardır:
- Bir satışın söz konusu olduğu hallerde, satıcının emtiayı satma hakkına sahip olduğuna, ve bir satmak için anlaşmanın söz konusu olduğu hallerde de, emtianın mülkiyetinin geçeceği zaman satıcının emtiayı satma hakkına sahip olacağına dair zımni bir koşul (condition);
- Satın alıcının emtianın tasarrufunu sorunsuz veya başkalarının müdahalesinden ari olarak tasarruf edeceğine (quiet possession) ve kullanacağına dair zımni bir taahhüt (warranty);
- Emtianın, sözleşme yapılmadan önce veya yapıldığı sırada, herhangi bir üçüncü taraf lehine, satın alıcıya beyan edilmemiş veya satın alıcının bilmediği herhangi bir yükümlülükten veya engelden serbest olacağına dair zımni bir taahhüt (warranty).
- Bir satış sözleşmesinde açıkça veya zımnen satışın numuneye göre yapılacağına dair bir kayıt varsa, bu satış sözleşmesi, bir numuneye göre satış sözleşmesidir.
- Bir numuneye göre satış sözleşmesinde aşağıdaki hususlarda zımni bir koşul (condition) vardır:
- Emtianın büyük bir kısmının kalite bakımından numuneye uygun olacağı hususunda;
- Satın alıcının, emtianın büyük bir kısmını numune ile mukayese etme için makul bir fırsata sahip olacağı hususunda;
- Emtiada numunenin makul biçimde muayenesi üzerine görülemeyecek ve emtiayı satılabilmeyen (unmerchantable) yapacak herhangi bir kusurdan ari olacağı hususunda.